



Okrugli sto

RURALNI TURIZAM

Selo Guberevac, opština Knić, 9. oktobar 2010. godine

IZVEŠTAJ

Okrugli sto na temu „**Ruralnog turizma**“ u organizaciji Udruženja turizmologa Srbije i Turističke organizacije Knić održan je dana 9. oktobra u seoskom domaćinstvu Aleksić u selu Guberevac koje se nalazi na teritoriji opštine Knić. Učesnici u radu okruglog stola bili su: **Prof dr Živadin Jovičić** - počasni predsednik Udruženja turizmologa Srbije, **mr Branko Krasojević** - predsednik Udruženja turizmologa Srbije, **Prof dr Dobrica Jovičić** - potpredsednik Udruženja turizmologa Srbije, **Nataša Đurđević** - direktorka Turističke organizacije Knić, **Tatjana Gerić** - Privredna komora Srbije, Udruženje za turizam i ugostiteljstvo, **Ana Nikolov** - koordinator Udruženja turizmologa Srbije i moderator Okruglog stola, **mr Dragan Obradović** - Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, **Jasmina Marković** - Gradska turistička organizacija Kragujevac, **Gordana Beženar Vasiljević** - Udruženje turizmologa Zrenjanin, **Katica Stojkov Pijević** - Udruženje turizmologa Zrenjanin, **Milanka Obradović** – Mondoart travel, **Jovan Perišić** - sekretar sekcije Mladih turizmologa Srbije, **Prvoslav Aleksić** - direktor Aleksić Prvi d.o.o., **Vladanka Aleksić** - vlasnik seoskog domaćinstva Aleksić i **Damljan Tanasijević** - vlasnik seoskog domaćinstva Tanasijević.

POZDRAVNI GOVORI I OTVARANJE RADA OKRUGLOG STOLA

Pomenuti stručni skup je otvorila **Vesna Perović**, predsednica Skupštine opštine Knić, održavši pozdravni govor učesnicima Okruglog stola istakla je važnost održavanja ovakvih skupova koji su u funkciji rešavanja konkretnih problema pri razvoju ruralnog turizma kako na teritoriji opštine Knić tako i u svim ruralnim područjima Srbije.

Nataša Đurđević, direktorka Turističke organizacije Knić, inicijator i jedan od organizatora Okruglog stola, pozdravila je sve prisutne, zahvalila se odzivu učesnika, i iznela svoje uverenje da će rezultati rada okruglog stola kroz zaključke i plan budućih aktivnosti značajno doprineti razvoju ruralnog turizma na teritoriji opštine Knić i učiniti veliki pomak u rešavanju svakodnevnih problema sa kojima se sursreću seoska domaćinstva uključena u ponudu ruralnog turizma Srbije.

Počasni predsednik Udruženja turizmologa Srbije, **Prof dr Živadin Jovičić**, je takođe pozdravio ovaj skup i izrazio svoje zadovoljstvo što će u radu skupa učestvovati i predstavnici seoskih domaćinstva koji će izložiti svoja iskustva u praksi ruralnog turizma. On je naglasio da je neophodno pomoći domaćinima da naprave programe sa sadržajima koji upotpunjuju boravak turista tokom cele godine kako bi aktiviranjem i popularizacijom seoskog turizma uticali na razvoj ruralnih područja i time značajno doprineli spečavanju nestajanja sela Srbije.

Nakon pozdravnih govora otvorena je prva sesija čija je tema bila „**Zakonska regulativa u seoskom turizmu**“. Uvodničar u diskusiju je bila **Nataša Đurđević**, direktor Turističke organizacije Knić. Ona je istakla da je najviše problema prilikom primene Pravilnika o kategorizaciji iz razloga što Pravilnik nije uzeo u obzir specifičnost seoskog turizma i seoskih domaćinstava. Turizam predstavlja dopunsku delatnost domaćinstava dok im je poljoprivredna priamrna. Iz tog razloga nema namenski građenih turističkih objekata koji bi mogli da se kategorizuju prema pomenutom pravilniku. Zato je neophodno uskladiti Pravilnik sa realnim stanjem na selu i omogućiti domaćinstvima da u turističku ponudu uvrste stare izgrađene objekte koji po vazećem Pravilniku nisu mogući da se kategorizuju. Takođe javlja se i veliki problem kod naplaćivanja turističkih usluga od strane domaćina posetiocima jer je obavezna fiskalizacija tako da je na neki način u opštini Knić to uređeno tako što se usluge smeštaj plaćaju preko turističke organizacije koja ima fiskalnu kasu dok se troškovi ishrane plaćaju direktno domaćinu. S obzirom da seoska domaćinstva prodaju svoje proizvode turistima ona su duplo oporezovana jer im se dodatno oporežuju već oporezovani poljoprivredni proizvodi. Zbog predhodno pomenutih razloga sve više domaćinstva se bavi seoskim turizmom na crno.

Nakon uvodnog izlaganja otvorena je diskusija za učesnike skupa. Tokom diskusije detektovani su sledeći **najbitniji problemi** prilikom sprovođenja postojeće zakonke regulative u ruralnom turizmu: Prilikom izrade zakona i pravilnika u turizmu nije primenjen sistem da praksa uslovljava izradu istih već obrnuto da pritom nema javne rasprave pre usvajanja zakona i pravilnika; Pravilnikom se isto tretira hoelijarstvo i seoski turizam iz čega proizilaze brojni problemi primene Pravilnika na seoska domaćinstva; Sukob između potrebe da se sačuva ambjent starog seoskog domaćinstva kao specifične turističke ponude i normativa koje treba zadovoljiti prilikom kategorizacije objekata; Duplo oporezivanje seoskih domaćinstva kroz oporezivanje usluga ishrane već oporezovanih poljoprivrednih proizvoda; Pravilnikom nije definisano ko treba da bude u Inspekciji za kazegorizaciju seoskih domaćinstava; Izostanak edukacije za primenu zakona i pravilnika u ruralnom turizmu; Značajno povećanje broja seoskih domaćinstva koja odustaju od bavljenja ruralnim turizmom ili se bave ruralnim turizmom na crno.

Iz toga su proistekli sledeći **zaključci i predlozi aktivnosti** u cilju rešavanja gore napomenutih problema: Pokrenuti inicijativu za izmenu i dopunu Pravilnika radi usklađivanja sa realnim stanjem na selu i omogućiti domaćinstvima da mogu uvrstiti u turističku podudu stare seoske objekte; Svi učesnici Okruglog stola kao i drugi zainteresovani će poslati Predloge konkretnih izmena i dopuna zakona i pravilnika u turizmu do 5. novembra 2010. godine, nakon čega će Radna grupa sastavljena od članova UTS-a i PKS-a napraviti sintezni dokument koji će zvanično poslati svim nadležnim institucijama; Pokrenuti inicijativu za oslobađanje od fiskalizacije seoskih domaćinstva kao i rešavanja problema duplog oporezivanja seoskih domaćinstva; Pokrenuti inicijativu za uvođenje podsticajnih mera za bavljenje ruralnim turizmom; U okviru grupacije za ruralni turizam Privredne komore Srbije pokrenuti edukativni program seoskih domaćinstva u funkciji razvoja ruralnog turizma; Održati satanak na temu Zakonske regulative u ruralnom turizmu u Kragujevcu na Sajmu turizma, 18.-20. novebar, gde će, između ostalog, biti javna rasprava o predloženim izmenama i dopunama zakona i pravilnika; UTS će kao član tima za Izmenu i dopunu Strategije razvoja turizma Srbije dati svoj prilog, između ostalog i za izmenu Strategije u oblasti ruralnog turizma.

Nakon zatvaranja diskusije prve sesije i sumiranja rada iste otvorena je druga sesija čija je tema bila „Animiranje receptivnih agencija za seoski turizam“. Uvodničar u diskusiju bio je *mr. Branko Krasojević*, predsednik Udruženja turizmologa Srbije. On je istakao da je neophodno pomoći domaćinima da naprave liste atrakcija u njihovom okruženju i da njih uobliče u Programe koje će nuditi turističkim agencijama. Najpogodnije rešenje za domaćine je da u okviru zadruga ili udruženja zajednički nastupaju na turističkom tržištu i da je za sprovođenje pomenute ideje u praksi neophodna edukacija domaćina kako bi bili u mogućnosti da putem kooperativa ponude tržištu jedinstvene i atraktivne turističke proizvode tokom cele godine. Takođe je neophodno i da pored pristupa odozdo na gore bude primenjen i pristup odozgo na dole u okviru koga bi nadležne državne institucije stimulisale posticajnim merama turističke agencije da se usmere ka receptivi. S obzirom da je Udruženje turizmologa Srbije jedna od institucija i udruženja uključena u izradu izmene i dopune Strategije razvoja turizma, svi prisutni su pozvani da daju svoj doprinos u izradi predloga za izmenu i dopunu Strategije u oblasti ruralnog turizma zarad boljeg pozicioniranja i shvatanja važnosti i neophodnosti podsticanja i unapređenja razvoja ruralnog turizma u Srbiji.

Nakon uvodnog izlaganja otvorena je diskusija za učesnike skupa. Tokom diskusije detektovani su sledeći najbitniji *problemi* sa kojima se sureću seoska domaćinstva i turističke organizacije pri animiranju receptivnih agencija: Izostanak edukacije seoskih domaćina za izradu Programa pogodnih za ponudu turističkim agencijama kao i podizanje svesti domaćina o prednostima zajedničkog nastupanja na turističkom tržištu u okviru zadruga ili udruženja domaćina; Nepostojanje mera državnih institucija za stimulaciju turističkih agencija da se usmere ka receptivi; Mali broj projekata za poboljšanje turističke ponude sela koji se realizuju; Loši pristupni putevi i nedostatak turističke signalizacije u ruralnim oblastima Srbije.

Iz toga su proistekli sledeći *zaključci i predlozi aktivnosti* u cilju rešavanja gore napomenutih problema: Pokrenuti inicijativu za podizanje svesti domaćina o mogućnostima i prednostima udruživanja u kooperative i zajedničkog nastupanja na turističkom tržištu; Pokrenuti inicijativu za uvođenje podsticajnih mera za turističke agencije koje će svoju delatnost usmeriti ka receptivi; Održati sastanak na temu Edukacije u ruralnom turizmu u organizaciji Privredne komore Srbije, gde će se, između ostalog, utvrditi konkretni edukativni programi seoskih domaćina u funkciji razvoja ruralnog turizma; Usvojen je Predlog projekta Mladih turizmologa udruženja turizmologa Srbije koji između ostalog podrazumeva aktivnosti kao što su vrednovanje smeštajnih kapaciteta seoskih domaćinstava, vrednovanje usluga seoskih domaćinstava, izradu plana aktivnosti za poboljšanje ponude svakog domaćinstva ponaosob, izradu Programa za turističke agencije, postavljanje alternativne turističke signalizacije. Svi prisutni su se složili da podrže realizaciju pomenutog Projekta i pomognu Mladim turizmolozima u iznalaženju finansijskih sredstava neophodnih za realizaciju Projekta;

ZAKLJUČCI

Nakon zatvaranja diskusije druge sesije i sumiranja rada iste pristupilo se sumiranju zaključaka rada Okruglog stola, tom prilikom usvojeni su sledeći **zaključci**:

- Pokrenuti inicijativu za izmenu i dopunu Pravilnika radi usklađivanja sa realnim stanjem na selu i omogućiti domaćinstvima da mogu uvrstiti u turističku podudu stare seoske objekte;
- Svi učesnici Okruglog stola kao i drugi zainteresovani će poslati Predloge konkretnih izmena i dopuna zakona i pravilnika u turizmu do 5. novembra 2010. godine, nakon čega će Radna grupa sastavljena od članova UTS-a i PKS-a napraviti sintezni dokumet koji će zvanično poslati svim nadležnim institucijama;
- Održati satanak na temu Zakonske regulative u ruralnom turizmu u Kragujevcu na Sajmu turizma, 18.-20. novembra, gde će, između ostalog, biti predmet diskusije predložene izmena i dopuna zakona i pravilnika u turizmu;
- UTS će kao član tima za Izmenu i dopunu Strategije razvoja turizma Srbijedati svoj prilog i za izmenu Strategije u oblasti ruralnog turizma. Svi učesnici Okruglog stola kao i drugi zainteresovani će poslati Predloge konkretnih izmena i dopuna Strategije do 15. novembra 2010. godine;
- Pokrenuti inicijativu za oslobađanje od fiskalizacije seoskih domaćinstva kao i rešavanja problema duplog oporezivanja seoskih domaćinstva;
- Pokrenuti inicijativu za uvođenje podsticajnih mera za seoska domaćinstva koja se bave ruralnim turizmom;
- Pokrenuti inicijativu za podizanje svesti domaćina o mogućnostima i prednostima udruživanja u kooperative i zajedničkog nastupanja na turističkom tržištu;
- Pokrenuti inicijativu za uvođenje podsticajnih mera za turističke agencije koje će svoju delatnost usmeriti ka receptivi;
- U okviru grupacije za ruralni turizam Privredne komore Srbije pokrenuti edukativni program seoskih domaćinstva u funkciji razvoja ruralnog turizma;
- Održati satanak na temu Edukacije u ruralnom turizmu u organizaciji Privredne komore Srbije, gde će se, između ostalog, utvrditi konkretni edukativni programi seoskih domaćina u funkciji razvoja ruralnog turizma;
- Usvojen je Predlog projekta Mladih turizmologa udruženja turizmologa Srbije koji između ostalog podrazumeva aktivnosti kao što su vrednovanje smeštajnih kapaciteta seoskih domaćinstava, vrednovanje usluga seoskih domaćinstava, izradu plana aktivnosti za poboljšanje ponude svakog domaćinstva ponaosob, izradu Programa za turističke agencije, postavljanje alternativne turističke signalizacije. Svi prisutni su se složili da podrže realizaciju pomenutog Projekta i pomognu Mladim turizmolozima u iznalaženju finansijskih sredstava neophodnih za realizaciju Projekta.

OBILAZAK SEOSKIH DOMAĆINSTAVA NA TERITORIJI OPŠTINE KNIĆ

Seoski turizam u gružanskom kraju ima tradiciju dugu preko trideset godina. Pitomina gružanskog kraja pruža sijaset prijatnih iznenađenja i lepih trenutaka za radoznale turiste koji posećuju ove krajeve. Razbibriga i radoznalost su prvi motivi da se krene u istraživanje okoline, "protegnu noge", osveži sluh i odmori duh od "gradske vreve". U laganoj šetnji pitomim obalama jezera ili kamenitim vrletima Boračkog krša sretaćete ljude ovog kraja i sa njima razmenjivati priče o kulturnoj baštini i starim precima koji su nastanjivali ove krajeve. Uživanju u čarima seoskog turizma u opštini Knić možete se prepustiti u sledećim selima: Borač, Žunje, Knić, Grabovac, Guberevac, Bare i Dragušica.

Učesnici Okruglog stola obišli su seoska domaćinstva u selu Guberevac, Žunje i Borač.



Seosko domaćinstvo Aleksić – selo Guberevac

Guberevac se nalazi na granici između opština Knić i Kraljevo, pored magistralnog puta Kragujevac-Kraljevo. Prostire se dolinom reke Gruže i na obroncima planine Kotlenik, a na teritoriji sela se nalaze lovni tereni pogodni za krupnu divljač. Selo je bogato voćnjacima, najviše šljivom i kruškom čiji se plodovi prerađuju u destileriji gde se proizvodi „Gružanska nit“ – jedina rakija sa zaštićenim geografskim poreklom.

U okviru kompleksa seoskog domaćinstva **Aleksić** nalaze se četiri dvokrevetne i jedna trokrevetna soba. Smeštaj je na bazi prenoćišta, noćenja sa doručkom, polupansiona i punog pansiona. Domaćinstvo takođe organizuje ručkove za grupe do 50 osoba kao i posetu destileriji voćne rakije „Gružanska nit“ sa mogućnošću degustacije.



Seosko domaćinstvo Tanasijević – selo Žunje

Žunje se nalaze na obali Gružanskog jezera i predstavljaju idealno mesto za odmor ljubitelja sportova na vodi i ribolovaca. Nadomak sela su obronci planine Kotlenik pa je pogodno i za šetnju, branje lekovitog bilja i pečuraka, kao i druge aktivnosti u prirodi. Od Knića je udaljeno 8 km. Poslednjih godina selo Žunje je postalo baza za smeštaj veslača što je još jedan pokazatelj kvaliteta usluga u seoskom turizmu. Ovo selo je poznato i po tradicionalnoj manifestaciji – Međunarodnoj likovnoj koloniji „Gružanska jesen“ čiji su učesnici smešteni u seoskim domaćinstvima.

U okviru kompleksa seoskog domaćinstva **Tanasijević**, udaljenog 150 metara od Gružanskog jezera, nalaze se tri trokrevetne i jedna jednokrevetna soba sa zasebnim kupatilima. Smeštaj je na bazi prenoćišta, noćenja sa doručkom, polupansiona i punog pansiona takođe je omogućeno i samostalno pripremanje hrane i zimnice. Domaćinstvo organizuje i ručkove za grupe do 20 osoba.



Seosko domaćinstvo Milošević – selo Borač

Borač se ubraja u najinteresantnija gružanska sela po svojoj prošlosti i prirodnim lepotama. Od sedišta opštine – Knića, udaljeno je 13 km, a od Kragujevca 28km. Čitavim krajem dominira Borački krš (515mⁿv) na čijem vrhu se nalaze ostaci srednjovekovnog grada iz doba despota Stefana Lazarevića. U podnožju se nalazicrkva iz 1350.godine, sagrađena od boračkog kamena i posvećena Sv.Arhangelu Gavrilu. Okružena je strmim liticama i stoletnim lipama pa je vidljiva tek kad se do nje dođe. Borački krš je ujedno i vidikovac sa koga se pruža prelep pogled na čitav gružanski kraj. Posebno obeležje selu daje Boračka reka, desna pritoka Gruže, inspiracija mnogim slikarima i pesnicima. Selo Borač turistima pruža mogućnost rekreacije u prirodi, branja lekovitog bilja i jestivih pečuraka kao i odlaska u lov i ribolov. Svake godine početkom februara se organizuje tradicionalni lov na lisicu.

U okviru kompleksa seoskog domaćinstva **Milošević**, smeštenog u centru sela, nalazi se sedam jednokrevetnih, tri dvokrevetne, jedna trokrevetna i jedna četvorokrevetna soba. Smeštaj je na bazi prenoćišta, noćenja sa doručkom, polupansiona i punog pansiona a jelovnik se određuje u dogovoru sa gostima. Domaćinstvo takođe organizuje ručkove za grupe do 60 osoba kao i posetu Boračkom kršu.



Završićemo ovaj opširni izveštaj porukom iz Turističke organizacije Knić: „...Pobegnite od betona, asfalta i stresa u idilične predele naših prelepih sela. Vratite se korenima, prošetajte poljima detinjstva Vaših predaka. Pronađite u sebi ljubav prema selu i svemu onome što može da Vam pruži samo zemlja bogata plodovima. **DODITE!** Čekaju Vas tradicionalno gostoljubivi domaćini, ljudi široke duše i otvorenog srca...“.

Naime, ako svi uradimo pomalo sve ukupno će to biti značajan pomak za razvoj ruralnog turizma u Srbiji.

Ana Nikolov
Koordinator UTS

